

Bryssel, 4. toukokuuta 2026
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	30. huhtikuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	C(2026) 2852 final
Asia:	KOMISSIO SUOSITUS, annettu 30.4.2026, heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelemisesta energiatoimitusten katkaisemiselta ja maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnittelun ja toteuttamisen aikana tai kun maakaasun jakeluverkkoja poistetaan käytöstä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja C(2026) 2852 final.

Liite: C(2026) 2852 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 30.4.2026
C(2026) 2852 final

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 30.4.2026,

heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelemisesta energiatoimitusten katkaisemiselta ja maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnittelun ja toteuttamisen aikana tai kun maakaasun jakeluverkkoja poistetaan käytöstä

{SWD(2026) 126 final}

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 30.4.2026,

heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelemisesta energiatoimitusten katkaisemiselta ja maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnittelun ja toteuttamisen aikana tai kun maakaasun jakeluverkkoja poistetaan käytöstä

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Energiatoimitusten katkaisusta on kyse silloin, kun kotitaloudelta evätään keskeiset energiapalvelut, kuten sähkö- tai kaasutoimitukset. Se on usein seurausta laskujen maksamatta jäämisestä, joka voi johtua useista energiaköyhyyteen läheisesti liittyvistä tekijöistä, kuten pienistä tuloista, korkeista energiakustannuksista sekä energiatehokkuusratkaisujen ja rahoituksen riittämättömästä saatavuudesta.
- (2) Energiatoimitusten katkaisemiselta suojaaminen ja sen kieltäminen kriittisinä aikoina otettiin ensimmäisen kerran käyttöön vuonna 2009, ja sitä vahvistettiin direktiivillä (EU) 2019/944¹ ja edelleen direktiivillä (EU) 2024/1711² ja direktiivillä (EU) 2024/1788³. Tavoitteena oli varmistaa, että kaikki kuluttajat voivat saada keskeisiä energiapalveluja. Direktiiveihin sisältyy kuluttajien oikeuksia ja kuluttajansuojaa koskevia uusia säännöksiä ja toimittajien velvollisuuksia.
- (3) Asuntojen ja keskeisten energiapalvelujen saatavuus on edellytys oikeudelle kohtuulliseen elintason, kuten Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteissa 19 ja 20 sekä kohtuuhintaista asumista koskevassa eurooppalaisessa suunnitelmassa⁴ todetaan. Sen varmistaminen, että ihmisiä suojellaan toimitusten katkaisemiselta, edistää näin ollen suoraan unionin sosiaalisia tavoitteita ja tämän periaatteen täysimääräistä täytäntöönpanoa.
- (4) Kuten kohtuuhintaista energiaa koskevasta toimintasuunnitelmasta annetussa tiedonannossa⁵ korostetaan, korkeat energiakustannukset heikentävät yhä useampien

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (*EUVL L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>*).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1711, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta (*EUVL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>*).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta (*EUVL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>*).

⁴ *Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen suunnitelma, Euroopan komissio, COM(2025) 1025 final, 16.12.2025.*

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Kohtuuhintaista energiaa koskeva toimintasuunnitelma – Energiaunionimme todellisen

eurooppalaisten kykyä maksaa energialaskunsa. Tähän koskee muun muassa heikossa asemassa olevia asiakkaita, jotka käyttävät suhteettoman suuren osan tuloistaan energiaan, ja monia keskituloisia ihmisiä.

- (5) Tämä suositus kattaa direktiivin (EU) 2023/1791⁶ 2 artiklan 52 alakohdassa määritellyn energiaköyhyyden ja direktiivin (EU) 2019/944⁷ 28 artiklassa ja direktiivin (EU) 2024/1788⁸ 26 artiklassa tarkoitettut heikossa asemassa olevat asiakkaat. Komissio on julkaissut kaksi energiaköyhyyttä koskevaa suositusta⁹, jotka koskevat myös heikossa asemassa olevia asiakkaita.
- (6) Direktiivin (EU) 2019/944 10 artiklan 11 kohdassa ja direktiivin (EU) 2024/1788 11 artiklan 10 kohdassa edellytetään jäsenvaltioiden varmistavan, että energiantoimittajat antavat kotitalousasiakkaille riittävät tiedot toimista, jotka ovat vaihtoehtoisia energiatoimitusten keskeyttämiselle, riittävän ajoissa ennen suunniteltua keskeyttämistä. Tällaiset vaihtoehtoiset toimet voivat liittyä lähteisiin, joista saa tukea energiatoimitusten keskeyttämisen välttämiseksi, ennakkomaksujärjestelmiin, energiakatselmuksiin, energia-alan konsultointipalveluihin, vaihtoehtoihin maksusuunnitelmiin, velkaneuvontaan tai toimituksen keskeyttämisen lykkäämiseen, eikä niistä saisi aiheutua ylimääräisiä kustannuksia asiakkaille, joita toimituksen keskeyttäminen koskee. Kaikkialla unionissa on jo käytössä tehokkaita käytäntöjä, joita voidaan toistaa ja laajentaa, jotta voidaan suojella kaikkein heikoimmassa asemassa olevia asiakkaita eli niitä, jotka voisivat ennakkomaksuittaria käyttäessään kokea olevansa pakotettuja katkaisemaan toimitukset itse, ja varmistaa siten energian jatkuva saatavuus.
- (7) Heikossa asemassa olevia asiakkaita ja energiaköyhyyttä koskevien EU:n säännösten, erityisesti direktiivin (EU) 2019/944 28 a artiklan ja direktiivin (EU) 2024/1788 28 artiklan, oikea-aikainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että heikossa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen energiatoimitusten katkaisemiselta sovelletaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka perustuu useilla tasoilla ja useiden sidosryhmien kanssa toteutettuun koordinoituun ja yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen kaikkien asianomaisten toimijoiden kesken.
- (8) Heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien tarkka tunnistaminen on keskeistä tehokkaiden tukitoimenpiteiden suunnittelussa. Asiaa koskevien tietojen säännöllinen tarkistaminen ja päivittäminen on tarpeen, jotta voidaan arvioida, olisiko tuensaajien saatava edelleen tukea vai onko heidän

arvon hyödyntäminen kohtuuhintaisen, tehokkaan ja puhtaan energian varmistamiseksi kaikille eurooppalaisille”, COM(2025) 79 final.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiategokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta (EUVL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁹ Komission suositus (EU) 2020/1563, annettu 14 päivänä lokakuuta 2020, energiaköyhyydestä (EUVL L 357, 27.10.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>); Komission suositus (EU) 2023/2407, annettu 20 päivänä lokakuuta 2023, energiaköyhyydestä (EUVL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

yksilöllinen tilanteensa parantunut, ja jotta kohdennettua apua voidaan ohjata oikea-aikaisesti sitä tarvitseville.

- (9) Energiaköyhyyden perimmäisiin syihin puuttuminen, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeleminen ja toimitusten katkaisemisen estäminen edellyttävät rakenteellisten, pitkän aikavälin toimenpiteiden priorisointia unionin ja kansallisen rahoituksen avulla. Tällaiset toimenpiteet voivat koskea muun muassa energiatehokkuutta, uusiutuvien energialähteiden saatavuutta, energian omaa tuotantoa ja kulutusta, energian yhteiskäyttöä, energiayhteisöjä sekä älykkäiden mittareiden ja reaaliaikaisen energianseurannan edistämistä.
- (10) Helposti saatavilla oleva tieto ja ohjaus, kohdennettu koulutus, yksinkertaiset työkalut ja ennakoiva toiminta ennen toimitusten katkaisemista ovat olennaisen tärkeitä heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja heidän suojelemisekseen. Tämä lisää tietoisuutta ja luottamusta toimittajiin.
- (11) Digitaaliset esteettömät välineet, kuten etäluettavat kulutustiedot, älykkäät mittarit ja toimittajan ja asiakkaan vuorovaikutusvälineet, mahdollistavat maksuvaikeuksien varhaisten merkkien havaitsemisen. Rakennusten energiatehokkuudesta annetulla direktiivillä (EU) 1275/2024¹⁰ käyttöön otettujen integroitujen energiaperuskorjauspalveluja tarjoavien keskitettyjen asiointipisteiden kaltaisten läpinäkyvien neuvonta- ja avustusvälineiden ennakoitavissa oleva rahoitus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan vastata haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien yksilöllisiin tarpeisiin.
- (12) Suora kohdennettu julkinen tuki (esim. tuet, energiasetelit, kohdennetut tukiohjelmat) on tietyissä erityisolosuhteissa ja selkeästi haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille kohdennettuna tärkeä toimenpide, jolla autetaan heikossa asemassa olevia asiakkaita hallitsemaan energialaskujaan ja välttämään energiatoimitusten katkaiseminen. Tällainen tuki voi täydentää rakenteellisia ja pitkäkestoisia toimenpiteitä.
- (13) Jotta asiakkaita voidaan suojella energiatoimitusten katkaisemiselta, lainsäädäntötoimenpiteisiin voi sisältyä toimitusten katkaisemisen kausittaisia kieltoja, apua energialaskujen kanssa kamppaileville asiakkaille ja suojatoimia, joilla vältetään ennakkomaksujärjestelmien kielteiset seuraukset, kuten asennus- ja ylläpitokustannukset, ja varmistetaan, että ennakkomaksuittareiden käyttäjiltä perittävät tariffit eivät ole korkeampia kuin muilta energia-asiakkailta perittävät tariffit.
- (14) Direktiivin (EU) 2019/944 27 a artiklassa, joka on lisätty direktiivillä (EU) 2024/1711, edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön viimesijaisia toimittajia koskevan järjestelmän. Direktiivin (EU) 2024/1788 29 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön viimesijaisia toimittajia koskevan järjestelmän tai toteuttavat vastaavia toimenpiteitä varmistukseksi toimitusten jatkuvuuden ainakin kotitalousasiakkaille. Edellä mainituissa säännöksissä edellytetään myös jäsenvaltioiden varmistavan, että jos loppuasiakas siirretään viimesijaiselle toimittajalle, kyseinen toimittaja ilmoittaa ehtonsa ja varmistaa palvelun saumattoman jatkuvuuden kyseiselle asiakkaalle niin kauan, kunnes uusi toimittaja löytyy.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

- (15) Energiatoimittajilla on keskeinen rooli heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemisessa ja energiatoimitusten katkaisemisen ehkäisemisessä. On olennaisen tärkeää ottaa käyttöön ymmärrettäviä, helppoja ja vaiheittaisia toimitusten keskeytysmenettelyjä, joissa otetaan huomioon näiden asiakkaiden tarpeet ja tilanteet. Vapaaehtoiset toimintasäännöt, joissa ovat mukana toimittajat, kuluttajajärjestöt ja jakeluverkonhaltijat, voivat auttaa ehkäisemään energiatoimitusten katkaisua, edistämään asiakkaiden oikeudenmukaista ja läpinäkyvää kohtelua ja tarjoamaan selkeää tietoa ja tukea.
- (16) Jotta voidaan ymmärtää asiakkaiden, joiden toimitukset on katkaistu, tai tällaisessa vaarassa olevien asiakkaiden tilanteen ominaispiirteet ja laajuus, on olennaisen tärkeää seurata toimitusten katkaisun prosesseja, määrää, syitä ja vaikutuksia sekä kotitalousasiakkaiden tekemiä valituksia. Tähän sisältyy energiatoimittajien asettamien irtisanomisaikojen tarkastelu, maksusuunnitelmien saatavuuden ja saavutettavuuden arviointi sekä heikossa asemassa oleville asiakkaille tarjottavan tuen tason arviointi. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla on tärkeä rooli asiaankuuluvien tietojen keräämisessä ja toimittamisessa direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan o alakohdan mukaisesti, ja ne ovat siten keskeisessä asemassa sen varmistamisessa, että kaikkia asiakkaita suojellaan ja tuetaan asianmukaisesti tehokkailla toimenpiteillä.
- (17) Direktiivin (EU) 2024/1788 27 artiklassa edellytetään, että komissio antaa jäsenvaltioille ohjeita heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelusta maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnittelun ja toteuttamisen aikana tai maakaasun jakeluverkkojen käytöstä poistamisen yhteydessä.
- (18) Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan aiheuttama energian hintojen viimeaikainen epävakaus ja siitä seurannut siirtyminen kalliimpaan nesteytetyn maakaasun tuontiin osoittavat selvästi, että siirtymistä kohtuuhintaiseen, paikallisesti tuotettuun puhtaaseen energiaan on nopeutettava.
- (19) Useat jäsenvaltiot ovat jo ottaneet käyttöön maakaasun käytöstä poistamista koskevia kansallisia tai alueellisia strategioita ja tunnustaneet, että tämä siirtyminen tulee olemaan vaiheittainen ja pitkäaikainen prosessi.
- (20) Energiaturvallisuuden ja energian kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi asiakkaille on annettava mahdollisuus siirtyä maakaasusta puhtaampiin, sähköpohjaisiin vaihtoehtoihin. Vaikka uusiutuvilla kaasuilla voi olla merkitystä tietyillä alueilla, suuren osan nykyisestä kaasunjakeluverkosta odotetaan vanhentuvan. Tämä edellyttää hallittua käytöstä poistamista ja strategista investointisuunnittelua hukkainvestointien välttämiseksi.
- (21) Maakaasun vaiheittaista käytöstä poistamista koskevien prosessien johtavana periaatteena olisi oltava heikossa asemassa olevien kotitalouksien suojeleminen ja puhtaan energian kohtuuhintaisen ja osallistavan saatavuuden varmistaminen. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa sujuva siirtyminen puhtaampiin energiavaihtoehtoihin useimmille energiaköyhyydestä kärsiville asiakkaille ja välttää riski, että tariffien korotukset vaikuttavat heihin suhteettomasti ja altistavat heidät entistä enemmän energiaköyhyydelle.
- (22) Tehokas koordinointi kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten, kaasualan toimijoiden ja muiden asiaankuuluvien sähkö- sekä lämmitys- ja jäähdytysalan toimijoiden sekä työmarkkinaosapuolten, kuluttajajärjestöjen, kansalaisyhteiskunnan

ja paikallisten sidosryhmien välillä on tarpeen, jotta maakaasun vaiheittaiseen käytöstä poistamiseen voidaan varmistaa yhteinen, monialainen ja yhdenmukainen järjestelmäsuunnitteluun perustuva lähestymistapa, joka perustuu yhteisiin skenaarioihin energian tarjonnan ja kysynnän kehityksestä kaikilla energia-aloilla ja jota kehitetään yhdessä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Tällainen koordinointi tukisi johdonmukaista suunnittelua ja täytäntöönpanoa, myös riittävien resurssien ja rahoituksen saatavuutta paikallisviranomaisille, jotka ovat keskeisiä mahdollistajia, sekä joustavien ja läpinäkyvien pitkän aikavälin verkkostrategioiden kehittämistä.

- (23) Puutteellisesti valmistellut, tiedoksi annetut tai toteutetut prosessit maakaasun käytöstä luopumiseksi saattavat aiheuttaa yhteiskunnallista vastustusta ja epäluottamusta sähköistämisen ja energiaomavaraisuuden etuja kohtaan. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi asetettava ihmiset keskiöön ja perustettava työnsä kuluttajansuojaa, läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, saavutettavuutta, kohtuuhintaisuutta ja yleisön osallistumista koskeviin yhteisiin periaatteisiin.
- (24) Jäsenvaltioiden välillä on eroja siinä, missä määrin ne ovat riippuvaisia maakaasusta, mitkä ovat niiden rakennuskannan ominaispiirteet, miten ne toteuttavat direktiivin (EU) 2024/1275 17 artiklan 15 kohdan mukaisen fossiilisia polttoaineita käyttävien kattiloiden asteittaisen käytöstä poistamisen ja miten ne pystyvät tukemaan heikossa asemassa olevia kotitalouksia. Niiden on esitettävä kansallisissa rakennusten peruseräsuunnitelmissaan politiikat ja toimenpiteet, joilla tämä asteittainen käytöstä poistaminen saavutetaan vuoteen 2040 mennessä. Kansallisissa kehityspoluihin otetaan huomioon kansalliset ja paikalliset erityisolosuhteet ja noudatetaan mainittuja yhteisiä periaatteita.
- (25) Unionin tasolla käytävissä olevia rahoitusvälineitä, kuten Euroopan aluekehitysrahastoa, koheesiorahastoa ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa, voidaan käyttää tukemaan maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen oikeudenmukaista ja osallistavaa toteuttamista täydentävyyttä ja hallinnon yksinkertaistamista koskevien periaatteiden mukaisesti.
- (26) Jotta voidaan saavuttaa kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman tavoitteet ja vastata komission sitoumukseen parantaa sääntelyä, täytäntöönpanoa, yksinkertaistamista¹¹ ja politiikan johdonmukaisuutta, tällä suosituksella pyritään virtaviivaistamaan täytäntöönpanoa kansallisella ja paikallisella tasolla antamalla selkeitä käytännön ohjeita, välttämällä tarpeetonta hallinnollista rasitetta ja varmistamalla, että toimenpiteet ovat sekä yksityishenkilöiden että viranomaisten saatavilla ja helposti ymmärrettävissä.
- (27) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sukupuolten tasa-arvoa koskevan EU-strategian 2020–2025 mukaisesti jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että maakaasun vaiheittaista käytöstä poistamista koskevien toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä sekä vammaisten oikeuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Komissio suosittelee, että jäsenvaltiot toteuttavat seuraavat toimenpiteet:

¹¹ Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta, COM(2025) 47 final.

Heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojele energiatoimitusten katkaisemiselta

I. Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä, määrittely ja tunnistaminen

1. **Varmistavat, että** kaikki heikossa asemassa olevia asiakkaita ja energiaköyhyydestä kärsiviä asiakkaita koskevat EU:n säännökset, erityisesti direktiivin (EU) 2019/944 28 ja 28 a artikla ja direktiivin (EU) 2024/1788 28 artikla, **saatetaan kaikilta osin, johdonmukaisesti ja oikea-aikaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pian**, jotta taataan yhtäläinen suojelun taso sekä sähkö- että kaasualalla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava johdonmukaisuus eri energiemarkkinoiden välillä sekä se, ettei yksikään kuluttaja menetä mahdollisuutta saada keskeisiä energiapalveluja alakohtaisten sääntelyerojen vuoksi.
2. **Käyttävät** heikossa asemassa olevien ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden **tukikelpoisuuden perusteena** selkeitä, objektiivisia, luotettavia ja ajankohtaisia tietoja, joissa otetaan huomioon haavoittuvuuden eri ulottuvuudet. Tukikelpoisuuden arvioinnissa olisi otettava huomioon sosioekonomiset sekä energia-, ilmasto-, rakennus-, terveys- ja lämpöviihtyvyydet, ja niitä olisi täydennettävä eritellyillä lähteillä (esim. älykkäät mittarit tai anturit) ja paikallisilla institutionaalisilla tiedoilla. Näin voidaan kehittää tukikelpoisuuskeriteerejä, joilla varmistetaan kokonaisvaltainen lähestymistapa ja saadaan kokonaiskuva kotitalouden tilanteesta. Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa käytettävä automaattisia tukikelpoisuusmekanismeja jakamalla tietoja asianomaisten viranomaisten välillä hallinnollisen taakan ja leimautumisen vähentämiseksi. Täydentävien itsemäärittelyprosessien olisi pysyttävä yksinkertaisina ja saatavilla useiden kanavien kautta (verkossa, puhelimitse, postitse tai henkilökohtaisesti).
3. **Tarkistavat ja päivittävät tukikelpoisuuskeriteereitä** ja tukijärjestelmiä säännöllisesti sen varmistamiseksi, että ne pysyvät hyvin kohdennettuina ja tehokkaina ja estävät menettelyjen väärinkäytön. Tietoja olisi päivitettävä säännöllisesti, jotta voidaan ottaa huomioon muutokset tuloissa, kotitalouden kokoonpanossa, terveydentilassa tai ammattiasemassa sekä muissa suosituksessa 2 tarkoitetuissa tiedoissa.

II. Toimitusten katkaisemisen estäminen

4. **Asettavat etusijalle rakenteelliset pitkän aikavälin toimenpiteet**, kuten energiatehokkuuden parannukset, uusiutuvan energian käyttöönoton, itse tuotetun energian kulutuksen, energian yhteiskäytön ja osallistumisen energiayhteisöihin, joita tuetaan älykkäillä mittareilla ja reaaliaikaisella seurannalla. Täydentävät tarvittaessa tällaisia toimenpiteitä kohdennetulla ja tilapäisellä suoralla julkisella tuella, myös kohdennetulla rahoitustuella, jotta heikossa asemassa olevia asiakkaita voidaan auttaa hallitsemaan energialaskuja ja välttämään toimitusten katkaisemisen.
5. **Lisäävät kuluttajavalistusta ja -tietoisuutta** antamalla selkeitä ohjeita ja koulutusta oikeuksista ja velvollisuuksista, energialukutaidosta, laskutuksesta, toimittajan vaihtamisesta ja vaikeassa tilanteessa saatavilla olevasta tuesta sekä parantamalla olemassa olevien etujen käyttöä ja tietoisuutta niistä. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava riittävä rahoitus pienituloisia ja energiaköyhiä kotitalouksia avustaville

keskitetyille asiointipisteille ja neuvontapalveluille integroituja peruskorjauspalveluja koskevien unionin ohjeiden¹² mukaisesti.

6. **Ottavat käyttöön varhaisvaroituskoneistojen haavoittuvuuksien havaitsemiseksi:** Jäsenvaltioiden olisi kannustettava toimittajia ja jakeluverkonhaltijoita ottamaan käyttöön järjestelmiä sellaisten kotitalousasiakkaiden varhaiseksi tunnistamiseksi, joita uhkaa maksulaiminlyönti, kulutushäiriöiden tai maksuviivästysten perusteella. Tällaisten järjestelmien olisi käynnistettävä ennaltaehkäiseviä ja tukevia kontakteja, energianeuvontaa tai ohjaaminen sosiaalihuoltoon ennen virallisen toimitusten keskeyttämisilmoituksen antamista.

III. Suojaaminen toimitusten katkaisemiselta

7. **Ottavat käyttöön asianmukaiset lainsäädännölliset takeet,** mukaan lukien seuraavat:
- a) toimitusten katkaisemisen kausittaiset kiellot ja lääketieteellisesti perustellut poikkeukset, jotka määritellään kansallisten ilmasto- ja sosiaalisten olosuhteiden mukaan, sekä toimitusten katkaisemisen ympärivuotinen kieltäminen asiakkailta, joilla on terveyssyistä kriittinen riippuvuus sähkökäyttöisistä lääkinnällisistä laitteista;
 - b) räätälöity apu asiakkaille, joilla on maksurästejä tai niiden uhka, mukaan lukien maksusuunnitelmat, velanhoitotuki ja perustelluissa tapauksissa velkahelpotukset, sekä toimenpiteet, joilla rajoitetaan toimitusten katkaisemisesta ja niiden uudelleen aloittamisesta perittäviä maksuja tai luovutetaan niistä;
 - c) säännöt, joilla varmistetaan, että toimituksia ei katkaista, jos lasku riitautetaan virallisesti eikä asiaa ole ratkaistu, jos maksusuunnitelmasta neuvotellaan tai jos asiakas noudattaa sovittua maksusuunnitelmaa, edellyttäen, että osapuolten sopimusperusteisia oikeuksia ja velvoitteita noudatetaan täysimääräisesti; ja
 - d) säännöt, joilla varmistetaan, että ennakkomaksujärjestelmissä ei veloiteta korkeampia tariffeja tai piilokustannuksia ja että maksamattomat velat peritään oikeasuhteisilla ja oikeudenmukaisilla menettelyillä.
8. **Varmistavat tehokkaat viimesijaista toimittajaa koskevat järjestelmät, joilla taataan toimitusten jatkuvuus.** Niiden käytön olisi oltava tilapäistä ja niihin olisi liityttävä automaattinen ja välitön siirtyminen palveluhäiriöiden estämiseksi sekä läpinäkyvä viestintä ja tiedottaminen asiakkaille sen varmistamiseksi, että heitä ei aseteta kalliiseen maksukyvyttömyystilaan ja että heillä on käytettävissään tarvittavat välineet ja resurssit, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä omista energiatoimituksistaan.
9. **Edistävät toimittajien vastuullisia käytäntöjä** kannustamalla ottamaan käyttöön selkeät, vaiheittaiset toimitusten keskeyttämismenettelyt, kohtuulliset irtisanomisajat ja – jos se on teknisesti mahdollista – ajanjakson, jona toimitetaan mukautettu vähimmäismäärä sähköä, joka riittää perustarpeiden kattamiseen. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että toimittajat antavat räätälöityä neuvontaa

¹² KOMISSION SUOSITUS (EU) 2026/536, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2026, käytännön ohjeista energiatehokkuutta ja rakennusten energiatehokkuutta koskevien keskitettyjen asiointipisteiden palveluja varten (EUVL L 536, 11.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>).

energiälaskuihin liittyvästä avusta ja parhaiten soveltuvista tarjouksista ja viestivät selkeästi useilla kielillä ja useilla kanavilla.

10. **Kannustavat** toimittajia, kuluttajajärjestöjä ja jakeluverkonhaltijoita **noudattamaan vapaaehtoisia toimintasääntöjä**, jotta voidaan edistää oikeudenmukaisuutta, läpinäkyvyyttä ja yhteistyötä toimitusten katkaisemisen ehkäisemisessä.

IV. Hallinnointi, seuranta ja arviointi

11. **Varmistavat koordinoitun, monitasoisen hallinnoinnin**, jossa ovat mukana kansalliset ja paikalliset viranomaiset, sosiaaliturkivirastot, toimittajat, kuluttajasiamiessivastot ja kuluttajajärjestöt, parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja toimien koordinoimiseksi.
12. **Antavat sääntelyviranomaisille tehtäväksi** seurata verkosta irti kytkettyjen asiakkaiden määrää ja raportoida siitä, analysoida valituksia ja arvioida toimittajien käyttämien irtisanomisaikojen ja maksusuunnitelmavaihtoehtojen riittävyyttä.
13. **Kehittävät kattavia indikaattoreita ja tiedonkeruujärjestelmiä**, jotka kattavat toimitusten katkaisemisen sekä toimittajan toimesta että asiakkaan omasta aloitteesta ja jotka on eritelty kotitalouden ominaisuuksien ja sosioekonomisen aseman, sukupuolen, etnisen alkuperän ja terveydentilan mukaan puutteiden tunnistamiseksi, toimenpiteiden tehokkuuden arvioimiseksi ja korjaavien toimien ohjaamiseksi.
14. **Harkitsevat tarvittaessa energiatoimitusten katkaisemisen estävien ennaltaehkäisy- ja suojelutoimenpiteiden laajentamista** siten, että niitä sovelletaan vaarassa olevien kotitalouksien lisäksi myös laajempaan kuluttajaryhmään, jolla voi olla energian kohtuuhintaisuuteen liittyviä haasteita, kuten pienituloisiin kotitalouksiin, joilla on maksurästien riski tai jotka kärsivät äkillisistä tulohäiriöistä.
15. **Mobilisoivat unionin ja kansallista rahoitusta:** Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä täysimääräisesti erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, kuten sosiaalista ilmastorahastoa, rahoittaakseen ennaltaehkäiseviä ja suojaavia toimenpiteitä energiatoimitusten katkaisemisen estämiseksi, mukaan lukien rakenteelliset toimenpiteet, kohdennettu tuki, digitaaliset välineet varhaiseen puuttumiseen sekä sosiaalityöntekijöiden ja kuluttajien koulutus.

Heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköhydestä kärsivien asiakkaiden suojelemisen varmistaminen maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnittelun ja toteuttamisen aikana tai kun maakaasun jakeluverkkoja poistetaan käytöstä

I. Luodaan suotuisat oikeudelliset ja poliittiset puitteet maakaasun sujuvalle ja oikeudenmukaiselle käytöstä poistamiselle

16. Varmistavat koordinoitulla tavalla, että direktiivin (EU) 2024/1788 13, 55 ja 57 artiklan säännökset saatetaan kaikilta osin, johdonmukaisesti ja oikea-aikaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja että niitä sovelletaan, ja varmistavat johdonmukaisuuden kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien, kansallisten rakennusten perusparannussuunnitelmien sekä lämmitys- ja jäähdytysstrategioiden

välillä, jotta mahdollistetaan sähkö-, lämpö- ja kaasuverkkojen johdonmukainen, tehokas ja oikeudenmukainen kehittäminen kaikilla hallintotasolla.

17. Suunnittelevat maakaasusta luopumista koskevat strategiat ja politiikat pitäen mielessä niiden kuluttajille ja yhteiskunnalle tuottamat hyödyt ja pyrkien optimoimaan asianomaisten kotitalouksien asiakaspolun.
18. Asettavat etusijalle energiansäästöt, rakennusten perusparannukset ja puhtaat lämmitysratkaisut tehokkaina toimenpiteinä heikossa asemassa olevien asiakkaiden ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelemiseksi energian hintojen epävakaudesta ja fossiilisten polttoaineiden kustannuksilta, hiilen hinnoittelu mukaan lukien.
19. Varmistavat kattavan suunnittelun ja koordinoinnin kansallisten, alueellisten ja paikallisten hallintojen välillä ja ottavat mukaan maakaasun käytöstä poistamisen kaikkiin vaiheisiin kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät, mukaan lukien energia-alan toimijat, kansalliset sääntelyviranomaiset, kuluttajajärjestöt, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunta ja asukkaat. Paikalliset tai alueelliset energiavirastot tai vastaavat elimet, jos tällaisia rakenteita on olemassa, voivat tukea tätä prosessia niille kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla annettujen tehtävien mukaisesti.
20. Antavat kaikille asianomaisille toimijoille riittävästi aikaa maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen, mieluiten vähintään 10 vuotta, erityisesti alueilla, jotka ovat erittäin riippuvaisia maakaasusta. Jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle maakaasun kysynnän vähentäminen energiatehokkuuden avulla, sähköistämisen ja puhtaiden teknologioiden käyttöönoton edistäminen, vapaaehtoiset irtikytkennät ja uusien kaasuyhteyksien kieltäminen ja tehtävä samalla puhtaista vaihtoehtoista houkuttelevampia muun muassa verotuksen, fossiilisten polttoaineiden tukien asteittaisen poistamisen ja vaihtoehtoihin teknologioihin siirtymistä koskevien kohdennettujen kannustimien avulla.
21. Tukevat sekä yksittäisiä ratkaisuja (kuten lämpöpumppuja ja aurinkolämpöä) että kollektiivisiä järjestelmiä (kuten tehokasta kaukolämmitystä ja -jäähdytystä, yhteisiä geotermisen energian tai hukkalämmön hankkeita) keskittyen kohtuuhintaisuuteen pienituloisille kotitalouksille ja alueille.
22. Antavat kunnille mahdollisuuden tulla maakaasun vaiheittaiseen käytöstä poistamiseen liittyvien prosessien pääasiallisiksi mahdollistajiksi paikallisesti. Tarvittaessa käyttävät direktiivin (EU) 2023/1791 25 artiklan 6 kohdassa yli 45 000 asukkaan kunnilta edellytetyt paikallisia lämmitys- ja jäähdytys suunnitelmia toimintakehyksenä vaihtoehtojen määrittämiseksi ja paikallisyhteisöjen tukemiseksi.
23. Tarjoavat kohdennettua teknistä ja hallinnollista tukea erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille niiden hallinnollisten ja taloudellisten rajoitteiden poistamiseksi, jotka liittyvät maakaasun vaiheittaista käytöstä poistamista koskevien prosessien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tähän tukeen olisi sisällyttävä koulutus, yhdistetty tekninen apu ja pääsy EU:n tukiohjelmiin.
24. Edistävät energiayhteisöjä ja energian yhteiskäyttöä koskevia aloitteita vahvistamalla selkeät ja yksinkertaiset säännöt, vähentämällä hallinnollisia kustannuksia ja rasietta, tarjoamalla taloudellisia kannustimia ja teknologian käyttömahdollisuuksia sekä varmistamalla sosiaalinen osallisuus osallistumisessa ja hyötyjen jakamisessa.
25. Puuttuvat ristiriitaisten kannustimien ongelmaan vuokra-asunnoissa sovittamalla yhteen vuokranantajien ja vuokralaisten edut sääntelytoimenpiteillä, kohdennetuilla rahoitusvälineillä ja perusparannuskannustimilla.

26. Poistavat esteitä moniasuntoisten rakennusten perusparannuksilta yksinkertaistamalla rahoituksen saantia ja päätöksentekoa yhteisomistusrakenteissa. Edistävät yhdistettyjä tai aluetason perusparannuksia mittakaavaetujen saavuttamiseksi ja kohtuuhintaisuuden ja mukavuuden parantamiseksi.
27. Varmistavat 'haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden' ja 'energiaköyhyyden' määritelmien johdonmukaisuuden kaasu- ja sähköaloilla jäsenvaltioiden kansallisen sosiaali- ja asuntopolitiikan mukaisesti.
28. Varmistavat, että heikossa asemassa olevia ja energiaköyhiä asiakkaita, jotka ovat edelleen liitettyinä kaasuverkkoon, suojellaan liiallisilta tariffikorotuksilta. Tätä varten varmistavat, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on valtuudet laatia ohjeet rakenteellisesta lähestymistavasta sellaisten omaisuususerien poistoihin, jotka poistetaan käytöstä ennen niiden alkuperäisen ennakoidun elinkaaren päättymistä, ja tariffien asettamiseen.

II. Lisätään kuluttajien osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia

29. Varmistavat varhaisen, läpinäkyvän ja osallistavan viestinnän kotitalouksien kanssa maakaasun vaiheittaisen käytöstä poistamisen yhteydessä. Viestintä- ja osallistamisstrategiat olisi räätälöitävä eri sosiaali- ja tuloryhmille, erityisesti heikossa asemassa oleville ja energiaköyhille asiakkaille.
30. Ilmoittavat vaiheittaista käytöstä poistamista koskevista paikallisista ja alueellisista päätöksistä vähintään 10 vuotta etukäteen ja esittävät ennustettavan etenemissuunnitelman keskeisistä välitavoitteista, kuten uusien liitännöiden kieltämisestä, tukien vaiheittaisesta käytöstä poistamisesta ja verkon käytöstä poistamisesta.
31. Tarjoavat kotitalouksille selkeää ja helposti saatavilla olevaa tietoa siirtymän syistä, aikatauluista, oikeuksista ja velvollisuuksista, tukitoimenpiteistä ja hyödyistä, kuten pienemmistä energialaskuista, terveellisemmistä ja mukavammista kodeista, paremmasta energiaturvallisuudesta ja ilmastonmuutoksen hillitsemisestä.
32. Varmistavat, että kotitalouksille tiedotetaan kaikista toteuttamiskelpoisista energiavaihtoehdoista, mukaan lukien uusiutuvien kaasujen, kollektiivisten lämpöratkaisujen ja sähköistämispolkujen mahdollinen rooli, sekä energiatehokkuuden hyödyistä.
33. Vahvistavat direktiiveissä (EU) 2023/1791 ja (EU) 2024/1275 määriteltyjä keskitettyjä asiointipisteitä, jotta ne voivat toimia kotitalouksien keskitettyinä yhteyspisteinä ja tarjota maakaasun vaiheittaiseen käytöstä poistamiseen liittyvää erityisasiantuntemusta ja kohdennettua tukea, mukaan lukien saatavilla oleva rahoitustuki sekä puhdasta lämmitystä ja jäähdytystä koskevat vaihtoehdot.
34. Laativat maakaasun vaiheittaista käytöstä poistamista koskevia strategioita, joissa yhdistyvät energiatehokkuuden parantaminen ja puhtaiden teknologioiden käyttöönotto. Jäsenvaltioiden olisi myös asetettava etusijalle haavoittuvassa asemassa olevien ja pienituloisten kotitalouksien tukeminen avustuksilla, avustuksia pidemmälle menevillä toimintamalleilla, älykkäällä rahoituksella, matalakorkoisilla lainoilla ja puhtaiden teknologioiden muuttuvilla kohdennetuilla tukijärjestelmillä, jotka liittyvät tuloihin tai sosiaalisiin indikaattoreihin ja joilla varmistetaan oikeudenmukaisuus ja sosiaalinen tasapuolisuus.

III. Jatkotoimet

35. Raportoivat edistymisestä maakaasun vaiheittaista käytöstä poistamista koskevien kansallisten, alueellisten ja/tai paikallisten suunnitelmien valmistelussa ja toteuttamisessa sekä tämän suosituksen jatkotoimissa päivittämällä kansallisia ilmasto- ja energiasuunnitelmiaan osana jäsenvaltioiden kattavaa arviointia lämmitys- ja jäähdytysuunnitelmista ja niihin sisältyvistä kansallisista rakennusten perusparannusstrategioista, ja käyttäen lähtökohtana paikallisia lämmitys- ja jäähdytysuunnitelmia.
36. Jakavat parhaita käytäntöjä ja tietoja sosiaalisista vaikutuksista, kohtuuhintaisuudesta ja kuluttajansuojasta unionin tukemien aloitteiden energiaköyhyyden neuvontakeskus (EPAH) ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimus kautta.
37. Hyödyntävät olemassa olevia unionin alustoja, kuten EPAH:ta ja kehitteillä olevaa yhteistä eurooppalaista energiadata-avaruutta, jotta voidaan tukea seurantaa, varmistaa läpinäkyvyys ja jakaa vertailukelpoisia tietoja sosiaalisista ja energiavaikutuksista.
38. Tekevät yhteistyötä komission, sääntelyviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien kanssa johdonmukaisen, oikeudenmukaisen ja osallistavan lähestymistavan varmistamiseksi kaikkialla unionissa.

Tehty Brysselissä 30.4.2026

Komission puolesta
Dan JØRGENSEN
Komission jäsen

